

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
DUS-II.055.48.2025.CG

Warszawa, 4 grudnia 2025 r.

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w odpowiedzi na petycję w przedmiocie uznania pracy pracowników specjalistycznych uzbrojonych formacji ochrony (SUFO) za wykonywaną w szczególnych warunkach, z prawem do wcześniejszej emerytury po ukończeniu 60. roku życia i przepracowaniu 30 lat na stanowisku z bronią palną, Departament Ubezpieczeń Społecznych, uprzejmie przedstawia, co następuje.

Obecnie (w praktyce) możliwość wcześniejszej dezaktywizacji zawodowej w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze regulują przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych¹, która weszła w życie od dnia 1 stycznia 2009 r. Wobec tego zgłoszony w petycji postulat należy potraktować jako postulat zmiany przepisów właśnie tej ustawy.

Emerytura pomostowa została przewidziana dla osób wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, określone w art. 3 ust. 1-3 i jej załącznikach nr 1 i 2 ww. ustawy.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, za prace w szczególnych warunkach uznano „prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku” (wykaz ww. prac określa zał. nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych).

Z kolei, w myśl art. 3 ust. 3 ww. ustawy, za prace o szczególnym charakterze uważa się „prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się.” (wykaz tych prac określa załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych).

¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 1696, z późn. zm., dalej powoływanej jako: „ustawa o emeryturach pomostowych”.

Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej przysługuje, co do zasady, pracownikowi, który:

- urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.,
- osiągnął wiek co najmniej 55 lat (w przypadku kobiety) i co najmniej 60 lat (w przypadku mężczyzny),
- ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszący co najmniej 15 lat,
- ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn,
- po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Mając na względzie, że obecne zał. nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, zawierające (odpowiednio): wykaz prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze, uprawniające do uzyskania prawa do emerytury pomostowej, nie zawierają prac wykonywanych przez pracowników SUFO, to przedstawiony w petycji postulat należy uznać, jako postulat rozszerzenia ww. zał. nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych o taki właśnie rodzaj pracy oraz stworzenie odrębnej (szczególnej) regulacji z nią związanej, w której wydłużono by okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (wymagany do przyznania prawa do emerytury pomostowej) do 30 lat.

Odnosząc się do treści zgłoszonego postulatu, Departament pragnie poinformować, że ustawowe definicje prac w szczególnych warunkach i prac o szczególnym charakterze, jak i treść wykazów prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze, powstały w wyniku szczegółowej dyskusji, jaka toczyła się nad projektem ustawy o emeryturach pomostowych w zespołach problemowych ówczesnej Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych oraz w trakcie prac parlamentarnych z udziałem ekspertów z zakresu medycyny i ochrony pracy. W ramach tych prac wykorzystano wiele opinii i analiz znanych ośrodków naukowo-badawczych. Ostatecznie powstały (po analizie rodzajów prac wykonywanych wówczas w Polsce), oparte na obiektywnych (medycznych) kryteriach, wykazy prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze (stanowiące załączniki do ustawy o emeryturach pomostowych). Skoro w wykazach tych nie znalazły się prace pracowników SUFO (które funkcjonują wszakże od lat 90-ych ubiegłego wieku²), oznacza to, że prace te nie spełniają ani definicji prac w szczególnych warunkach, ani prac o szczególnym charakterze. Decyzję ustawodawcy podjętą w tym zakresie należy zatem uznać za racjonalną.

Departament także pragnie wskazać, że ustawa o emeryturach pomostowych była trzykrotnie merytorycznie badana (w tym w zakresie zgodności z Konstytucją definicji zawartych w jej art. 3 ust. 1-3 i kompletności załączników nr 1 i 2) przez Trybunał Konstytucyjny, który orzeczeniami z dnia 16 marca 2010 r. Sygn. akt K 17/09, 25 listopada 2010 r. Sygn. akt K 27/09 oraz 3 marca 2011 r. Sygn. akt K 23/09 orzekł o zgodności tej ustawy z Konstytucją RP.

Biorąc powyższe pod uwagę, postulat przedstawiony w petycji nie może zostać zrealizowany.

² Działają one na podstawie ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2025 r. poz. 532). Zob. w szczególności art. 2 pkt 7 tej ustawy, gdzie wskazano, że specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne, to „wewnętrzne służby ochrony oraz przedsiębiorców, którzy uzyskali koncesje na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, posiadających broń na podstawie świadectwa broni, o którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji...”

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku
Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/